

Roczne sprawozdanie

z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny

za 2020 rok

W celu szczególnej ochrony dzieci i dla dobra rodziny w dniu 9 czerwca 2011 r. uchwalona została ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2012 r. Ustawa określa:

- 1) zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków,
- 3) zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- 4) zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- 5) zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Do realizacji zadań gminy w zakresie wykonania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej upoważniony został Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim.

Zgodnie z art. 8 ustawy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesienia świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie: pracy z rodziną, pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Poniżej przedstawiam działania jakie zostały zrealizowane w 2020 roku w odniesieniu do zadań własnych gminy wymienionych w art. 176 ustawy.

I. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Uchwałą Nr V/28/2019 Rady Gminy Bielsk Podlaski z dnia 26 lutego 2019 r przyjęto

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021. Program jest realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Urzędem Gminy Bielsk Podlaski oraz w koordynacji z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym, Policją i sądami, placówkami oświatowo-wychowawczymi i sportowymi, Parafiami i Kościołami wyznaniowymi, organizacjami pozarządowymi, Zakładami Opieki Zdrowotnej.

Z realizacji Programu przedstawione zostanie odrębne sprawozdanie.

II. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

W 2020 r. zatrudnialiśmy jednego asystenta rodziny, który posiadał wymagane kwalifikacje i skorzystał w roku ubiegłym z następujących szkoleń i konferencji:

- Praca z osobą stosującą przemoc w rodzinie.

Asystent wzbogacał swoją wiedzę poprzez korzystanie z literatury:

- Asystentura rodziny. Rekomendacje metodyczne i organizacyjne. Izabela Krasiejko,
- Poradnik asystenta rodziny. ROPS Kraków,
- Asystent rodziny – materiały. KIER PROFILAKTYKA,
- Standardy pracy asystenta rodziny. MOPR w Poznaniu,
- Etapy metodycznego działania asystenta z rodziną. Izabela Krasiejko,
- Efektywność asystentury rodziny na podstawie badań przeprowadzonych w MOPS w Częstochowie. Izabela Krasiejko, Anna Imielińska,
- Narzędzia przydatne asystentowi w diagnozie pedagogicznej. Izabela Krasiejko,
- Wybrane narzędzia diagnozy rodziny,
- Standardy prawa rodzinnego –zagadnienia prawne dotyczące dziecka i rodziny,
- System wspierania i formy pracy z rodziną.

Asystent korzystał ze stron internetowych:

- www.bielskpodlaski.pl – Gmina Bielsk Podlaski
- <https://ops.pl/> - OPS. Portal pomocy społecznej,
- <http://www.niebieskalinia.pl/>
- <http://www.blizejrodziny.pl/>
- <https://www.rops.krakow.pl/>,
- https://samorzad.infor.pl/temat_dnia/523919,Asystent-rodziny-w-ustawie-o-wspieraniu-rodziny-i-systemie-pieczny-zastepczej.html
- <https://www.infor.pl/>,
- <https://www.gov.pl/web/rodzina>,
- <https://alimenty.org>
- <https://www.prawo.pl/akty/dz-u-2016-213,18283012.html>

- <https://separacja.info/jak-uratowac-malzenstwo/>
- <http://www.wzory.positor.pl>
- <https://www.wonder.legal/pl/choix-modele/osoby-prywatne>
- <https://pobierz.pl/dokumenty/pozew-o-alimenty/>
- <https://www.poradnikzdrowie.pl/psychologia/relacje/jak-zyc-z-osoba-cierpiaca-na-borderline-aa-Nz8x-9u3t-Gj4Q.html>
- <https://www.infor.pl/prawo/prawo-karne/dowody/229516,2,Jak-napisac-wniosek-dowodowy.html>
- <https://www.infor.pl/prawo/pomoc-spoieczna/niepelnosprawni/3650113,Przedluzenie-z-mocy-prawa-orzeczen-o-niepelnosprawnosci-z-powodu-koronawirusa.html>,
- <https://zachowek.biz.pl/>, i in.

III. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

1. Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

W roku 2020 rodziny wymagające wsparcia asystenta rodziny mogły skorzystać z takiej pomocy. W tym celu GOPS w Bielsku Podlaskim zatrudnia asystenta rodziny w ramach Programu Asystent Rodziny i Koordynator Pieczy Zastępczej oraz ze środków własnych gminy Bielsk Podlaski. Otrzymane dofinansowanie w ramach programu w formie dodatku do wynagrodzenia dla asystentów rodziny w wysokości jednorazowej 1700 zł. za 2020 r. zostało przeznaczone na wynagrodzenie asystenta rodziny. Asystent pracuje w systemie zadaniowego czasu pracy na podstawie umowy o świadczenie usług, do której, zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145 i 1495), stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

Wsparciem asystenta rodziny objętych zostało w 2020 r. łącznie 14 rodzin (35 małoletnich dzieci), w tym **1 rodzina zobligowana postanowieniem Sądu Rodzinnego** (2 małoletnich dzieci). W minionym roku zakończono współpracę z sześcioma rodzinami. W czterech rodzinach pracę zakończono ze względu na zrealizowanie celów i osiągnięcie przez rodziny podstawowej stabilizacji życiowej, umożliwiającej wychowywanie dzieci. W dwóch pozostałych nastąpiła zmiana metod pracy z rodziną.

W 2020 r. sześcioro dzieci z dwóch rodzin zostało umieszczonych w pieczy zastępczej – w rodzinach zastępczych spokrewnionych.

Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta przeżywały trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ponadto powodem objęcia rodzin wsparciem asystenta były: potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, alkoholizm, przemoc w rodzinie, choroby

przewlekłe, niepełnosprawność, choroby psychiczne.

W rodzinach objętych pracą asystenta rodziny prowadzone były następujące działania:

Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego:

- trening wykonywania prac domowych (sprzątanie, zmywanie, pranie, wietrzenie, prasowanie, remonty),
- trening kulinarny (piramida żywieniowa, zasady zdrowego żywienia, dieta, porady dotyczące przygotowywania zdrowych i tanich posiłków),
- trening kompetencji w zakresie dbania o zdrowie (edukacja i trening w zakresie profilaktyki zdrowotnej - motywowanie do systematycznych wizyt u lekarza, szczepień ochronnych dzieci, bilansów zdrowia),
- prowadzenie działań edukacyjnych w sytuacji rozprzestrzeniania się choroby COVID-19 związanych z zachowaniem zasad higieny wskazanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego, edukacja w zakresie szczepień przeciw COVID-19; monitorowanie sytuacji zdrowotnej rodzin,
- edukacja w zakresie zachowania higieny (zasady przestrzegania higieny, czynności higieny, choroby związane z zaniedbaniem higieny osobistej, zasady pielęgnacji dzieci, ograniczanie używek),
- edukacja w zakresie gospodarowania budżetem, analiza dochodów i wydatków, planowanie i monitorowanie wydatków, nabywanie umiejętności racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi poprzez określenie stopnia ważności potrzeb, niebezpieczeństwa (zobowiązania wynikające z podjęcia pożyczki gotówkowej, zakupów na raty, itp.), motywowanie do systematycznego płacenia rachunków i innych zobowiązań,
- edukacja w zakresie oszczędnego gospodarowania mediami (zachęcanie do oszczędzania wody, prądu, gazu, itp.),
- porządkowanie dokumentacji domowej,
- wykorzystywanie swoich możliwości i uprawnień w celu pozyskania dodatkowych dochodów,
- towarzyszenie rodzinie podczas załatwiania spraw urzędowych, pomoc w załatwianiu tych spraw, korzystanie z bezpłatnej pomocy prawnej w Urzędzie Gminy,
- prowadzenie poradnictwa i edukacji oraz udzielanie informacji na temat pomocy świadczonej przez właściwe instytucje rządowe, samorządowe i organizacje pozarządowe,
- pomoc w wypełnianiu dokumentów, redagowaniu pism urzędowych,
- pomoc w zrozumieniu pism urzędowych, np. wyroków sądu, pinii z PPP, decyzji GOPS.

Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych.

Podczas pracy z rodziną zbierane są informacje o jej sytuacji rodzinnej, środowisku wychowawczym, problemach i dotychczasowych próbach ich rozwiązania. Na tej podstawie sporządzane są indywidualne plany pracy z rodziną obejmujące m.in. wskazania dotyczące możliwości ubiegania się o wsparcie finansowe i rzeczowe.

Asystent ściśle współpracuje z pracownikami socjalnymi w celu poprawy sytuacji materialno – bytowej rodziny. Uczące się dzieci korzystały z dożywiania, stypendiów szkolnych. Rodziny korzystały z pomocy żywnościowej (GOPS, Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020).

Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych:

- poprawa wzajemnej komunikacji w relacjach rodzic-dziecko, mąż-żona, rodzeństwo (rozmowy o prawidłowym komunikowaniu się, wyrażaniu uczuć i wzajemnych potrzeb),
- trening psychoedukacyjny (radzenie sobie ze stresem, zniechęceniem, lękiem, bezsilnością i własnymi emocjami),
- trening asertywności i budowania poczucia własnej wartości (zachowania asertywne w sytuacji prezentowania własnej opinii oraz reakcji na krytykę i atak),
- praca nad usprawnieniem komunikacji w rodzinie na drodze dialogu, w celu nabycia przez członków rodziny prawidłowych nawyków w zakresie mówienia i słuchania (rozmowy edukacyjne dot. używania odpowiedniego słownictwa adekwatnego do wieku i sytuacji),
- wsparcie psychologiczne dla rodziców i dzieci (informowanie o możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy psychologicznej oferowanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną, Poradnię Terapii Uzależnień od Alkoholu w Bielsku Podlaskim, Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom i Przemocy w Rodzinie w Bielsku Podlaskim),
- współpraca z psychologami i pedagogami szkolnymi w celu udzielenia pomocy psychologicznej rodzicom i dzieciom,
- udzielanie wsparcia psychicznego poszczególnym członkom rodziny po traumatycznych przeżyciach (wypadek, choroba, przemoc),
- motywowanie do wstrzeźliwości alkoholowej (motywowanie do podjęcia terapii i utrzymania abstynencji, udzielanie informacji o możliwościach podjęcia terapii, współpraca z GKRPA, Poradnią Terapii Uzależnień od Alkoholu, Poradnią Zdrowia Psychicznego, Policją, kuratorami).

Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi:

- poprawa relacji rodzic - dziecko (nauczanie o rolach w rodzinie - co należy do roli matki, ojca, dziecka itp., rodzaje postaw rodzicielskich i konsekwencje ich stosowania ujawniające się w zachowaniu dziecka),
- modelowanie zachowania rodziców względem dzieci (pokazywanie, jak spokojnie rozmawiać z dziećmi, jak pomagać dzieciom w nauce, wdrażanie metod nagradzania i karania (bez stosowania przemocy), udzielanie porad wychowawczych,
- podtrzymanie i zacieśnienie więzów rodzinnych (utrzymywanie kontaktu z bliższą i dalszą rodziną, wspólne spędzanie czasu - gry i zabawy, spacer, itp.),
- działania na rzecz integracji rodziny (edukacja w zakresie wspólnego spędzania czasu przez rodzinę, wspólnego uczestnictwa w świętach rodzinnych),
- pokazywanie przykładowych zajęć z dziećmi stymulujących ich rozwój,
- edukacja w zakresie uzależnień medialnych (motywowanie do ograniczania korzystania z komputera, Internetu; proponowanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego),
- motywowanie do aktywnego uczestniczenia w życiu szkolnym dziecka, utrzymywaniu systematycznego kontaktu ze szkołą dziecka, pomocy w nauce, korzystania z korepetycji,
- zachęcanie rodziców do korzystania ze wsparcia psychologów, pedagogów (szkoła, Poradnia P-P, PCPR),
- kontakty z kuratorem, pedagogiem, wychowawcą klasy, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, lekarzem, Policją.

Wspieranie aktywności społecznej rodzin:

Zachęcanie, motywowanie do czynnego udziału w życiu społeczności lokalnej np.:

- udziału w festynach i imprezach kulturalnych organizowanych przez Urząd Gminy Bielsk Podlaski lub Stowarzyszenia Lokalne,
- udziału w wydarzeniach szkolnych (udział w rozpoczęciu roku szkolnego, pasowaniu na ucznia, udział w choinkach, kiermaszach, praca w Radzie Rodziców, itp.),
- pomoc rodzinom w rozwijaniu ich społecznej aktywności, reintegracji ze środowiskiem i dalszą rodziną,

Motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych:

- diagnoza predyspozycji zawodowych,
- motywowanie do utrzymywania kontaktu z PUP, śledzenia strony internetowej, szkoleń,

- zachęcanie uczniów do kontynuacji nauki w szkołach ponadpodstawowych w celu zdobycia zawodu,
- udzielanie informacji o kierunkach kształcenia w szkołach ponadpodstawowych i o zasadach rekrutacji do szkół,
- motywowanie członków rodzin do zdobycia prawa jazdy.

Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej:

- informowanie o sposobach poszukiwania pracy,
- śledzenie ofert pracy i udzielanie informacji o wolnych miejscach pracy,
- motywowanie do poszukiwania i utrzymywania pracy - rozmowy wspierające,
- zachęcanie do rejestracji w PUP.

Motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych:

Asystent proponował rodzinom utworzenie grup wsparcia, propozycja ta nie spotkała się z akceptacją rodzin. Rodziny wolą zostać anonimowe. Wszystkie rodziny zostały powiadomione i na bieżąco informowane, o możliwości skorzystania z takich usług.

Asystent informował zainteresowane rodziny o możliwości skorzystania z warsztatów dla rodziców w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.

Udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych:

Psychoedukacja w pedagogice jest środkiem przy wszelkiego typu trudnościach wychowawczych czy też trudnościach zachowania w kontaktach społecznych. Stosowana z powodzeniem w celach edukacyjnych, jak: kursy szybkiego czytania, zajęcia korekcyjno - kompensacyjne wspomagające rozwój przy wykorzystaniu aktywnych technik uczenia się.

W ramach zadań zleconych gminie wynikających z ustawy o pomocy społecznej świadczone są specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi przez psychologa i logopedę zatrudnionych na umowę zlecenie w GOPS Bielsk Podlaski – usługami objętych jest dwoje dzieci, natomiast PCPR w Bielsku Podlaskim tworzy grupę wsparcia dla rodziców zastępczych, udziela również poradnictwa psychologicznego w postaci diagnozy, profilaktyki i terapii krótkoterminowej oraz przez asystenta rodziny, który w ciągłej pracy pomaga wypełniać rodzinom funkcje opiekuńczo wychowawcze.

Prowadzenie specjalistycznych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci:

- Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne udzielane są przez Poradnię Psychologiczno Pedagogiczną w Bielsku Podlaskim, w której zatrudnieni są różnorodni specjaliści: psycholog, pedagog i logopedzi,
- PCPR w Bielsku Podlaskim udziela konsultacji indywidualnych psychologicznych realizowanych poprzez diagnozę, profilaktykę i terapię krótkoterminową oraz w formie rodzinnego poradnictwa małżeńskiego w zakresie praw dotyczących funkcjonowania rodziny, udziela pomocy w rozwiązywaniu problemów i informuje o instytucjach mogących pomóc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- Konsultacji wychowawczych udzielają zatrudnieni w PCPR specjaliści (psycholog, pedagog, specjalista pracy z rodziną, specjalista pracy socjalnej),
- Asystent rodziny GOPS w Bielsku Podlaskim w ciągłej pracy z rodziną udziela indywidualnych konsultacji wychowawczych i informuje o osobach i instytucjach, w których rodzina może szukać pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.

Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.

W roku 2020 nie realizowaliśmy w/w punktu z uwagi na brak rodzin wspierających.

Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Na terenie Gminy Bielsk Podlaski brak jest placówek wsparcia dziennego.

Dzieci z terenu Gminy Bielsk Podlaski korzystają z różnych form spędzania czasu wolnego organizowanych przez jednostki oświatowe, Gminną Bibliotekę Publiczną w Augustowie, świetlice wiejskie, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bielsku Podlaskim.

W miesiącach styczeń – luty 2020 r odbyły się choinki Noworoczne organizowane przez Parafię Prawosławną Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Rajsku, Parafię Prawosławną Najświętszej Maryi Panny w Bielsku Podlaskim Koło Gospodyń Wiejskich w Hołodach, Radę Sołecką i OSP Piliki, Koło Gospodyń Wiejskich w Orzechowiczach przy współudziale Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bielsku Podlaskim. Rada Sołecka Nałogi oraz Koło Gospodyń Wiejskich urządziły piknik rodzinny.

Szkoła Podstawowa w Augustowie i Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Łubinie Kościelnym zrealizowały 2 programy profilaktyczne o tematyce uzależnień.

Czas pandemii spowodował od 01maraca 2020 r. ograniczenie wszelkich spotkań, uroczystości czy też zawodów.

GOPS realizując program „Posiłek w domu i w szkole” zorganizował paczki przed Świętami Bożego Narodzenia w postaci produktów żywnościowych w ilości 117 dla dorosłych oraz 148 dla dzieci.

IV. Finansowanie:

- 1. podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,**
- 2. kosztów związanych z udzieleniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 (np. związanych z pomocą w prowadzeniu gospodarstwa domowego), ponoszonych przez rodziny wspierające.**

Szkolenia asystenta rodziny odbyły się bezpłatnie.

W roku 2020 nie ponosiliśmy kosztów szkoleń dla rodzin wspierających ani kosztów związanych z udzieleniem pomocy, o którym mowa z art.29 ust.2 (związanych z pomocą w prowadzeniu gospodarstwa domowego)

V. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku adopcyjnym.

Koszty pobytu dzieci w rodzinach zastępczych - w roku 2020 zamknęły się kwotą 12.088,98 zł.

VI. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 (systemy te stanowią integralną część systemów stosowanych do realizacji świadczeń rodzinnych).

Zadanie to realizowane jest zgodnie z zapisami ustawy w wersji elektronicznej oraz Centralnej Aplikacji Statystycznej.

VII. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Na bieżąco prowadzimy monitoring sytuacji dzieci w rodzinach objętych pomocą GOPS. Zadanie to jest realizowane zarówno przez asystenta rodziny, jak i wszystkich pracowników socjalnych naszego Ośrodka. Prowadzimy też bardzo szeroką współpracę ze szkołami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz innymi instytucjami zajmującymi się sprawami rodziny. W przypadku stwierdzenia zagrożenia lub bardzo niepokojącej sytuacji w rodzinie - natychmiast o takiej okoliczności informujemy Sąd Rodzinny w Bielsku Podlaskim, Prokuraturę i Policję.

Potrzeby związane z realizacją zadań ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych:

- z realizacją zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- podnoszenie kwalifikacji pracowników socjalnych zajmujących się pracą z rodziną oraz asystenta rodziny